

﴿ 66. MEKTUP ﴾

٦٦- ﴿الْمَكْتُوبُ السَّادِسُ وَالسِّتُونَ: إِلَى مُحَمَّدٍ مُقِيمِ الْقُصُورِ فِي جَوَابِ سُؤَالِهِ عَنْ مَعْنَى «الْمَجَازُ قَنْطَرَةُ الْحَقِيقَةِ»﴾

سَأَلَ أَحْيَى مُحَمَّدٌ مُقِيمٌ أَنَّهُ بَاتَى مَعْنَى قَالُوا «الْمَجَازُ قَنْطَرَةُ الْحَقِيقَةِ» اِغْلَمْ أَنَّ الْمَجَازَ ظِلُّ الْحَقِيقَةِ وَمِنْ الظِّلِّ إِلَى الْأَصْلِ طَرِيقُ سُلْطَانِيٍّ وَلَعَلَّهُمْ بِهَذَا الْأَعْيَارِ قَالُوا «مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ» فَإِنَّ مَعْرِفَةَ الظِّلِّ مُسْتَلْزِمَةٌ لِمَعْرِفَةِ الْأَصْلِ فَإِنَّ الظِّلَّ كَائِنٌ عَلَى صُورَةِ أَصْلِهِ فَيَكُونُ سَبَبًا لِانْكِشَافِ الْأَصْلِ لِأَنَّ صُورَةَ الشَّيْءِ مَا يَنْكَشِفُ بِهِ ذَلِكَ الشَّيْءُ لَكِنْ يَنْبَغِي أَنْ يُعْلَمَ أَنَّ الْمَجَازَ إِنَّمَا يَكُونُ قَنْطَرَةُ الْحَقِيقَةِ إِذَا لَمْ يَدْخُلْ فِي الْبَيْنِ تَعَلُّقٌ بِالْمَجَازِ وَلَمْ يَنْجَرِ الْأَمْرُ إِلَى نَظَرَةٍ ثَانِيَةٍ وَقَنْطَرَةُ الْحَقِيقَةِ هِيَ النَّظَرَةُ الْأُولَى الَّتِي قَالَ الْمُخِيرُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ فِي حَقِّهَا «النَّظَرَةُ الْأُولَى لَكَ» وَكَأَنَّهُ أَشَارَ بِلَفْظِ لَكَ إِلَى حُصُولِ هَذِهِ الدَّوْلَةِ وَأَمَّا إِذَا دَخَلَ التَّعَلُّقُ بِالْمَجَازِ فِي الْبَيْنِ عِيَادًا بِاللَّهِ مُسَبِّحَانَهُ وَانْجَرَّ الْأَمْرُ إِلَى النَّظَرَةِ الثَّانِيَةِ فَذَلِكَ الْمَجَازُ سَدٌّ فِي طَرِيقِ الْوُضُوعِ إِلَى الْحَقِيقَةِ فَضْلًا عَنْ أَنْ يَكُونَ قَنْطَرَةً بَلْ هُوَ صَنْمٌ يَدْعُو إِلَى عِبَادَتِهِ وَعَوْلٌ يُضِلُّ عَنْ طَرِيقِ الْحَقِيقَةِ بِغَوَائِيهِ وَلِهَذَا قَالَ الْمُخِيرُ الصَّادِقُ بَيَانًا لِمَضَرَّةِ النَّظَرَةِ الثَّانِيَةِ «النَّظَرَةُ الثَّانِيَةُ عَلَيْكَ» وَاتَى شَيْءٌ يَكُونُ أَضَرَّ مِمَّا يَضُدُّ عَنِ الْحَقِّ وَيَشْغُلُ بِالْبَاطِلِ. يَنْبَغِي أَنْ يُعْلَمَ أَنَّ النَّظَرَةَ الْأُولَى إِنَّمَا تَكُونُ نَافِعَةً إِذَا لَمْ تَكُنْ عَيْنَ اخْتِيَارٍ وَأَمَّا إِذَا كَانَتْ بِالْاخْتِيَارِ فَحُكْمُهَا حُكْمُ النَّظَرَةِ الثَّانِيَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ﴾ كَافٍ فِي إِبْتَاتِ هَذَا الْمَطْلَبِ وَلَمْ يَفْهَمْ جُهْلَاءُ الصُّوفِيَّةِ النَّاقِضُونَ مَعْنَى هَذِهِ الْعِبَارَةِ فَعَلَطُوا وَخَلَطُوا وَطَفِقُوا يَشْغَفُونَ بِالصُّوَرِ الْحَمِيلَةِ وَيَتَخَدِّعُونَ بِغُنَجِهِمْ وَدِلَالِيهِمْ بِطَمَعِ أَنَّهُمْ يَجْعَلُونَهُمْ وَبِسِيلَةِ الْوُضُوعِ إِلَى الْحَقِيقَةِ وَمَعْرَاجًا لِحُصُولِ الْمَطْلُوبِ كَلَّا إِنَّ ذَلِكَ هُوَ عَيْنُ سَيِّدِ طَرِيقِ الْمَطْلُوبِ وَحَاجِبٌ عَنْ حُصُولِ الْمَقْصُودِ وَالَّذِي زَيَّنَ فِي نَظَرِهِمْ هُوَ الْبَاطِلُ وَهُمْ قَدْ وَقَعُوا فِي الْغُرُورِ بِأَنَّهُ الْحَقِيقَةُ وَرَعَمَ جَمْعٌ مِنْهُمْ حُسْنَ تِلْكَ الصُّوَرِ وَجَمَالَهِمْ حُسْنَ عَيْنِ الْحَقِّ جَلَّ شَأْنُهُ وَجَمَالَهُ وَظَنُّوا التَّعَلُّقَ بِهِمْ عَيْنَ التَّعَلُّقِ بِالْحَقِّ وَرَعَمُوا مُشَاهَدَتَهُمْ عَيْنَ

مُشَاهَدَةَ الْحَقِّ حَتَّى قَالَ بَعْضُهُمْ ﴿شَعْرٌ﴾

امرو زوجون جمال توبی برده ظاهر است * در حیرتمکه وعدهء فرد ابرای جیست

تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوءًا كَبِيرًا مَاذَا ظَنَّ هَؤُلَاءِ الْقَاصِرُونَ الْحَقَّ سُبْحَانَهُ وَمَاذَا زَعَمُوا حُسْنَهُ وَجَمَالَهُ تَعَالَى أَمَّا سَمِعُوا أَنَّهُ إِذَا وَقَعَتْ شَعْرَةٌ مِنْ شَعْرِ حُورِ الْجَنَانِ الَّتِي هِيَ مِنْ مَخْلُوقَاتِهِ سُبْحَانَهُ فَرَضًا فِي الدُّنْيَا لَمَّا أَظْلَمَتِ الدُّنْيَا مِنْ إِضَاءَتِهَا وَأَشْرَاقِهَا أَبَدًا وَقَدْ ثَبَتَ اخْتِرَاقُ جَبَلِ الطُّورِ وَإِنْدِكَ كَاكُهُ بِعَجَلٍ وَاحِدٍ مِنْ تَحَلِّيَّاتِ الْحَقِّ جَلَّ وَعَلَا وَسُقُوطُ كَلِمِ اللَّهِ عَلَى نَبِيَّتَا وَعَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ مَغِيثًا عَلَيْهِ مِنْ ذَلِكَ التَّحَلِّيِّ مَعَ عُلُوِّ مَنْزِلَتِهِ وَرِيَادَةِ قُرْبِهِ وَرَفْعَتِهِ بِنِصِّ الْقُرْآنِ وَهَؤُلَاءِ مَعَ قُصُورِ عُقُولِهِمْ هَذِهِ يَرَوْنَ الْحَقَّ سُبْحَانَهُ بِلَا حِجَابٍ فِي جَمِيعِ الْأَوْقَاتِ وَيَتَعَجَّبُونَ مِنْ وَعْدِ الرُّؤْيَةِ الْأَنْحَرُوتِ ﴿لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيرًا﴾ وَعُلَمَاءُ أَهْلِ الشُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ شَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى سَعْيَهُمْ بَدَلُوا غَايَةَ جُهْدِهِمْ فِي اثْبَاتِ الرُّؤْيَةِ الْأَنْحَرُوتِ بِزَاهِلِينَ تَقْلِيَّةٍ وَخَالَفُوا فِي ذَلِكَ جَمِيعَ الْفِرَقِ فَإِنَّهُ لَمْ يَقُلْ بِرُؤْيَةِ الْحَقِّ جَلَّ وَعَلَا غَيْرَ أَهْلِ الشُّنَّةِ أَحَدٌ مِنَ الْفِرَقِ الْمُخَالِفِينَ مِلِّيَّتُهُمْ وَغَيْرِ مِلِّيَّتِهِمْ بَلْ عَدَوْهَا مِنَ الْمُحَالِ الْعَقْلِيِّ وَأَهْلُ الشُّنَّةِ أَيْضًا قَالُوا إِنَّهَا بِلَا كَيْفٍ وَإِنَّهَا مَخْصُوصَةٌ بِتِلْكَ النَّشْأَةِ وَهَؤُلَاءِ الْمَهْمُوسُونَ يَزْعُمُونَ حُصُولَ هَذِهِ الدَّوْلَةِ الْبَاهِرَةِ فِي هَذِهِ النَّشْأَةِ الْفَانِيَةِ وَصَارُوا مَسْرُورِينَ بِمَنَامِهِمْ وَخَيَالِهِمْ ﴿رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى وَالتَّزَمَ مُتَابَعَةَ الْمُصْطَفَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ أَتَمَّ الصَّلَوَاتِ وَاكْمَلُ التَّسْلِيمَاتِ.

تÜRKÇE ANLAM I

- Muhammed Mukîm el-Kusûrî'ye yazılmıştır
- "Mecâz hakîkatin köprüsüdür" sözünün mânâsı

Kardeşim Muhammed Mukîm, "Mecaz hakîkatin köprüsüdür." sözünün ne anlama geldiğini sormaktadır. Bilmelisin ki, mecaz hakîkatin gölgesidir. Gölgede asla giden büyük bir yol vardır. Bazı bü-

yükler, "Kendini bilen Rabbi'ni bilir."² sözünü bu noktadan hareketle söylemiş olabilir. Çünkü gölgeyi bilmek aslı bilmeye götürür. Zîrâ gölge, aslının sûreti üzeredir. Dolayısıyla aslın açığa çıkmasına sebep olmaktadır. Zira bir şeyin sûreti o şeyin, kendisiyle ortaya çıktığı şeydir.

Ancak bilinmelidir ki, mecâzın hakîkate köprü olması, mecazla ilgilenmenin araya girmemesi ve işin sonunun ikinci bakışa varmaması durumunda olur. Hakîkatin köprüsü, Efendimiz'in (s.a.v.) kendisi hakkında "ilk bakış senin içindir."³ buyurduğu birinci bakıştır. Efendimiz burada "leke (senin içindir)" ifadesiyle adeta bu büyük nimetin gerçekleşeceğini haber vermiştir.

Allah korusun eğer hakikate giderken mecazla ilgilenilirse ve iş ikinci bakışa varırsa, bu durumda mecaz, hakikate götüren köprü olması bir tarafa hakikate giden yolda bir engel olur. Hatta bu mecaz, kendisine ibâdete çağırان bir puttur. Hakîkat yolundan saptıran bir aldatmacadır. Bundan dolayı Efendimiz (s.a.v.) ikinci bakışın zararını açıklama sadedinde, "ikinci bakış aleyhinedir." buyurmuştur. Hak Sübhânehû'dan alıkoyan bâtılla meşgul eden şeyden daha zararlı ne olabilir?!

Bilmek gerekir ki, ilk bakış, isteyerek olmadığı zaman ancak faydalı olur. Eğer isteyerek olursa birinci bakışın hükmü ikinci bakışın hükmü gibidir. "Mü'min erkeklere söyle, gözlerini sakınsınlar"⁴ âyet-i kerîmesi bu maksadı ispat için yeterlidir.

Câhil ve noksan olan sûfiler bu ifâdenin mânâsını anlamadı. Bu yüzden yanlışla düştüler ve işi karıştırdılar. Kendilerini vuslata ulaştıran bir vesile ve maksada yükselmelerine bir basamak olmasını arzularak, güzel sûretlere bağlanıp kaldılar ve onların cilve ve işveleriyle aldandılar. Hâşâ, böyle bir şey kesinlikle olmaz! Çünkü bu güzel sûretlere bağlanmak maksada ulaştıran yolda bir set ve maksûda ulaşmayı engelleyen bir mânidir. Onlara süslü gözüken şey bâtıldır. Onlar, onun hakîkat olduğunu sanarak aldanmıştır.

² Bu söz için Bk. c. 1, Mektup 234.

³ Hadis için Bk. Tirmizî, nr. 2777; Ebû Dâvud, nr. 2149; Ahmed, nr. 1373; Dârimî, nr. 2709; Taberânî, el-Evsat, nr. 674; Hâkim, el-Müstedrek, nr. 2788; Bezzâr, nr. 701; İbn Ebî Şeybe, nr. 32083.

⁴ Nur, 30.

Onlardan bazıları bu sûretlerin güzelliğini Hak Sübhânehû'nun güzelliği sanar. Onlarla ilgilenmenin Hak Sübhânehû'yla ilgilenmenin aynı olduğunu düşünür. Onları müşâhede etmeyi, Hak Sübhânehû'yu müşâhede etmek zanneder. Hatta bazıları şöyle demiştir:

*Bu gün için cemalin perdesiz zâhir iken
Hayretteyim, yarın vaadi neden?*

Allah Teâlâ bu zâlimlerin söylediklerinden çok yücedir. Bu kusurlular tâifesi Hak Sübhânehû'yu ne zanneder? O'nun hüsnünü ve güzelliğini nasıl tasavvur ederler? Duymamışlar mıdır ki, farz-ı muhal, Hak Sübhânehû'nun yaratıklarından olan cennet hûrilerinden birinin saçlarından bir tel dünyaya düşseydi onun ışığı ve parlaklığı sebebiyle dünya bir daha asla kararmazdı.

Hak Sübhânehû'nun tecellîlerinden bir tecellî sebebiyle Tûr dağının yanıp parçalanması ve Hazret-i Kelîmullah Musâ'nın (a.s.) yüksek makamlarda ve yakınlığı fazla olmasına rağmen o tecellî sebebiyle bayılarak düşmesi Kur'ân nassıyla sâbittir. Bunlar ise kısır akıllarıyla birlikte Hak Sübhânehû'yu her zaman perdesiz olarak görebilmekte ve âhirette gerçekleşecek olan görme vaadinden dolayı şaşırılmaktalar! *"Andolsun ki, onlar kendilerini büyük gördüler, büyük azgınlık ettiler."*⁵

Ehl-i sünnet alimleri âhirette olacak olan görmeyi naklî delillerle ispat etmek için bütün gücünü sarfetmiş ve bu konuda diğer fırkaların hepsine muhalefet etmiştir. Çünkü ehl-i sünnetin dışında hiçbir fırka Hak Sübhânehû'nun görülmesini kabul etmemiş aksine bunun aklen muhal olduğunu öne sürmüşlerdir.

Ehl-i sünnet bunun keyfiyetsiz olup âhirete ait bir durum olduğunu söylemiştir. Bu kafası karışıklar ise bu muhteşem nimete bu fânî dünyada kavuştuklarını iddia ederek rüyalarla ve hayallerle sevinirler. *"Rabbimiz, bize katından bir rahmet ver ve bize şu işimizden bir çıkış yolu hazırla!"*⁶ Selâm hidâyete tâbi olanların ve Hazret-i Muhammed Mustafâ'nın (s.a.v.) yoluna sınıksız sarılanların üzerine olsun.

⁵ Furkân, 21.

⁶ Kehf, 10.

﴿ KELİME ANLAMI ﴾

66. إِلَى الْمَكْتُوبِ السَّادِسِ وَالْثَّيْتُونَ ﴿ 66. Altmış altıncı mektup (Kime gönderilmiştir?) فِي جَوَابِ مُحَمَّدٍ مُقِيمِ الْقُصُورِ Muhammed Mukim Kusûrî'ye (Ne hakkındadır?) عَنْ مَعْنَى الْمَجَازِ قَنْطَرَةَ Sorousunun cevabı hakkındadır (Neden sorusu?) الْحَقِيقَةِ 'Mecaz hakikatin köprüsüdür' sözünün manasından. ﴾

أَنَّهُ بَاتِيَ مَعْنَى قَالُوا Kardeşim Muhammed Mukim sormuş ki, HANGİ MANADA DEDİLER (Neyi?) 'Mecaz hakikatin köprüsüdür' وَمِنْ الظِّلِّ Bilesin ki, Mecaz hakikatin gölgesidir أَنْ الْمَجَازِ ظِلُّ الْحَقِيقَةِ Ve gölgeden asla doğru vardır (Ne?) وَلَعَلَّهُمْ Büyük bir yol طَرِيقُ سُلْطَانِي Kim kendini bilirse فَقَدْ مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ Herhalde bu itibarla dediler بِهَذَا الْأَعْيَانِ قَالُوا مُسْتَلْزِمَةً لِمَعْرِفَةِ Çünkü gölgeyi bilmek فَإِنَّ مَعْرِفَةَ الظِّلِّ Rabbini bilmiştir عَرَفَ رَبَّهُ Aslının كَائِنٌ عَلَى صُورَةِ أَصْلِهِ Çünkü gölge أَصْلِهِ Aslın sureti üzereyedir فَكَوْنُ سَبَبًا Dolayısıyla gölge sebep olur (Neye?) مَا يَنْكَشِفُ بِهِ ذَلِكَ Çünkü bir şeyin sureti لَأَنَّ صُورَةَ الشَّيْءِ Ancak bilinmesi O şeyin kendisiyle açığa çıktığı şeydir لَكِنْ يَتَّبَعِي أَنْ يُعْلَمَ gerekir ki, Mecaz sadece hakikatin köprüsü olur أَمَّا يَكُونُ قَنْطَرَةَ الْحَقِيقَةِ (Ne zaman?) Araya girmediğinde (Ne?) تَعْلُقُ بِالْمَجَازِ İkinci bakışa إِلَى نَظَرَةٍ ثَانِيَةٍ Ve iş varmadığında (Neye?) أَلْتِي قَالَ الْمُخِيرُ O ilk bakıştır هِيَ النَّظَرَةُ الْأُولَى وَالْقَنْطَرَةُ الْحَقِيقَةُ Ki, muhbir-i sadık efendimiz dedi عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ Ona ve ehline صَلَاةٌ İlk bakış hakkında (Ne dedi?) Salat-u selam olsun (Ne dedi?) Sanki efendimiz işaret etti وَكَأَنَّهُ أَشَارَ إِلَى النَّظَرَةِ الْأُولَى لك (Ne dedi?)

ile?) Bu devletin 'Leke' lafzıyla (Neye işaret etti?) حُصُولِ هَذِهِ الدَّوْلَةِ إِلَى gerçeğe girdiğinde gerçeğe girdiğinde (Nereye?) Araya Allah sığınırız Kİ, bundan Allah Teâlâ'ya sığınırız وَانْجَرَّ فَذَلِكَ الْمَجَارُ سَدُّ إِلَى الْنَظَرَةِ الثَّانِيَةِ İkinci bakışa Ve iş vardığında (Nereye?) Hakikate ulaşma bu mecaz bir engeldir (Nerede?) حَقِيقَةِ إِلَى طَرِيقِ الْوُصُولِ Hakkat yolundan saptırır (Ne ile?) Azgınlığıyla وَلِهَذَا قَالَ بِغَوَائِيهِ Bundan dolayı muhbir-i sadık efendimiz dedi (Niçin?) لِمَظَرَّةِ الْنَظَرَةِ الثَّانِيَةِ عَلَيْكَ İkinci bakışın zararının açıklamak için (Ne dedi?) وَآتَى شَيْئًا يَكُونُ أَضَرَّ Hangi şey daha zararlı olabilir (Neden?) حَقِّكَ مِمَّا يَصُدُّ عَنِ الْحَقِّ Ve batılla meşgul eden Birinci bakış sadece faydalı olur (Ne zaman?) كَيْفَ تَكُنْ عَنِ اخْتِيَارِ Kişinin isteğiyle olmadığında فَحُكْمُهَا İlk bakış isteyerek olursa Allah قَوْلُهُ تَعَالَى حُكْمُ الْنَظَرَةِ الثَّانِيَةِ İkinci bakışın hükmüdür Mümin erkeklere söyle Gözlerini sakınsınlar كَافٍ فِي إِبْتِهَاثِ هَذَا الْمَطْلَبِ Bu maksadı ispatta yeterlidir وَتَحَلَّتْ بِهَذَا الْوُجْهِ الْغَائِبِ Cahil ve noksan sūfiler anlamadı (Neyi?) وَتَحَلَّتْ بِهَذَا الْوُجْهِ الْغَائِبِ Ve işi karıştırdılar Ve başladılar (Neye?) بِهَذَا الْوُجْهِ الْغَائِبِ Güzel suretlere meşgul olmaya وَتَحَلَّتْ بِهَذَا الْوُجْهِ الْغَائِبِ Ve aldanmaya (Neye?) وَتَحَلَّتْ بِهَذَا الْوُجْهِ الْغَائِبِ Cilve ve nazlarına (Ne

وَسِيلَةَ الْوُصُولِ إِلَى (Ne?) O suretleri yapma arzusuyla بِطَمَعٍ أَنْتَهُمْ يَجْعَلُونَهُمْ ile?) Ve maksada erme ve mecrâja li-huṣṣul al-maṭlûb Hakikate ulaşma vesilesi الْحَقِيقَةِ هُوَ (güzel suretler) Çünkü bu إِنَّ ذَلِكَ Hayır böyle bir şey olamaz كَلَّا merdiveni وَحَاجِبٌ عَنْ Maksada götüren yoldaki engelin ta kendisidir عَيْنُ سَيِّدِ طَرِيقِ الْمَطْلُوبِ وَالَّذِي رُئِيَ فِي نَظَرِهِمْ Ve maksadın ele geçmesine perdedir حُصُولِ الْمَقْصُودِ ONLARIN GÖZÜNE GÜZEL GÖSTERİLEN هُوَ الْبَاطِلُ O batıldır فِي الْغُرُورِ Halbuki onlar yanılığa düştüler بِأَنَّهُ الْحَقِيقَةُ (Nasıl?) O hakikattir diye وَرَزَعَهُمْ جَمْعٌ Bu suretlerin حُسْنِ تِلْكَ الصُّوَرِ وَجَمَالَهُمْ Ve onlardan bir kısmı zannetti ki, مِنْهُمْ Şanı yüce Allah'ın güzelliğinin aynısıdır عَيْنِ الْحَقِ حَلَّ شَأْنُهُ وَجَمَالُهُ güzelliği عَيْنِ التَّعَلُّقِ بِالْحَقِ (Ne?) Hak ile Ve onlarla ilgilenmeyi sandılar وَظَنُّوا التَّعَلُّقَ بِهِمْ ilgilenmenin ta kendisi وَرَزَعُوا مُشَاهَدَتَهُمْ Ve onları müşahade etmeyi de sanırlar HATTİ قَالَ بَعْضُهُمْ Hakkı müşahadenin ta kendisi عَيْنِ مُشَاهَدَةِ الْحَقِ (Ne?) onlardan bazıları dediler ﴿شعر﴾ Şiir:

در امروز جون جمال تویی برده ظاهر است Bu gün için cemalın perdesiz zâhir iken
Hayretteyim, yarınki vaadi neden? حیرتمکه وعده فرد ابرای چیست

Zalimlerin dediklerinden عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ (Neden?) Allah Teâlâ yücedir تَعَالَى اللَّهُ Şu nakıs kişiler ne مَادَا ظَنُّ هَؤُلَاءِ الْقَاصِرُونَ Hem de çok yüce عَلَوْا كَبِيرًا Ve ne sanırlar وَمَادَا رَزَعُوا Hak Subhânehu'yu الْحَقِّ سُبْحَانَهُ (Kimi?) Bunlar أَمَّا سَمِعُوا Allah Teâlâ'nın hüsnü ve cemalini وَجَمَالُهُ تَعَالَى (Neyi?) Cennet شَعْرَةٌ مِنْ شَعْرِ حُورِ الْجَنَّانِ (Ne?) Düştüğünde أَنَّهُ إِذَا وَقَعَتْ duymadılar mı ki? Kİ, o Allah Teâlâ'nın هِيَ مِنْ مَخْلُوقَاتِهِ سُبْحَانَهُ hurilerinin saçlarından bir tel فَارْضًا (Nasıl düştüğünde?) Farz-ı muhal olarak (Nereye düştüğünde?)

مِنْ إِضَاءَتِهَا (Neden dolayı?) Dünya kararmazdı لَمَّا أَظْلَمَتِ الدُّنْيَا Dünyaya فى الدنيا
 وَأَشْرَاقَهَا O telin ışık ve parlaklığından dolayı (Ne zamana kadar?) Sonsuza kadar
 تَبَتْ Kuşkusuz sabit oldu (Ne?) Tur dağının yanması
 وَتَجَلَّى وَاحِدٌ مِنْ تَجَلِّيَاتِ الْحَقِّ جَلٌّ وَعَلَاً (Ne ile?) Ve parçalanması وَانْدِكَاهُ
 وَسُقُوطُ كَلِمِ اللَّهِ (Daha ne sabit oldu?) celle ve âla'nın tecellilerinden birisiyle
 عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ Kelimullah olan Hz. Musa'nın düşmesi Ona ve peygamberimize
 مَغْشِيًّا عَلَيْهِ (Nasıl düştü?) Salat-u selamların en üstünü olsun أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ
 مَعَ عُلُوِّ (Neden?) Bu tecelliden (Neye rağmen bayıldı?) Bayılmış olarak
 وَرِفْعَتِهِ Ve وَرِيَادَةِ قُرْبِهِ Allah'a çok yakın olmasına Makamın yüksekliğine
 وَهُؤُلَاءِ مَعَ قُصُورِ عَقُولِهِمْ هَذِهِ derecesinin yüksekliğine rağmen (Bu ne ile sabit oldu?) Kuran ifadesiyle
 يَرَوْنَ الْحَقَّ سُبْحَانَهُ Bunlarsa şu kısır akıllarıyla Hak
 بِإِلَهِ جَنَابِ (Nasıl?) Perdesiz olarak (Ne zaman?) فى
 مِنْ وَعْدِ (Neye?) Ve de şaşıyorlar(mış) وَيَتَعَجَّبُونَ (Hem de) her zaman جَمِيعِ الْأَوْقَاتِ
 لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فى أَنْفُسِهِمْ Ahiretteki görme vaadine Ahiretteki الرؤية الأخرى
 وَعَلَّمَاءُ أَهْلِ وَعَتَرُوا عَتَرًا كَبِيرًا Ve büyük bir azgınlık ettiler kendilerini büyük gördüler
 شَكَّرَ اللَّهُ تَعَالَى سَعْيَهُمْ Allah Teâlâ Ehl-i sünnet vel cemaat alimleri السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ
 بَدَّلُوا غَايَةَ جُهْدِهِمْ Bütün güçlerini harcadılar onların çalışmasını kabul etsin (Hangi
 فى إِبْتِثَاتِ الرُّؤْيَا الْآخِرِيَّةِ (Ne ile ispat?) Ahiretteki görmeyi ispat konusunda
 وَخَالَفُوا Nakli delillerle Bu فى ذَلِكَ (Ne hakkında?) Bu
 فَإِنَّهُ لَمْ يَقُلْ بِرُؤْيَا الْحَقِّ جَلٌّ وَعَلَاً جَمِيعِ الْفِرَقِ Bütün fırkalara (Kime?) konu hakkında
 غَيْرَ أَهْلِ السُّنَّةِ (Kimden başka?) Çünkü Allah Teâlâ'nın görüleceğine hükmetmedi Ehl-i
 أَحَدٌ مِنَ الْفِرَقِ الْمُخَالِفِينَ Muhalif fırkalardan sünnetten başka (Kim hükmetmedi?)

hiçbiri مَلِيئُوهُمْ وَغَيْرُ مَلِيئِهِمْ Dinlisi de dinsizi de عَدُوَهَا Bilakis görmeyi saydılar
 (Neden?) وَأَهْلُ السَّنَةِ أَيْضًا قَالُوا مِنْ الْمَحَالِّ الْعَقْلِيَّ Aklen imkansız şeylerden Ehli
 sünnet 'de der ki: وَإِنَّهَا مَخْصُوصَةٌ بِكَ النَّشْأَةِ Görme keyfiyetsizdir إِنَّهَا بِلَا كَيْفٍ Ve
 ahiret hayatına mahsustur وَهَؤُلَاءِ الْمَهْوُوسُونَ Şu hevasına düşenler يَزْعُمُونَ
 فِي هَذِهِ حُضُورَ هَذِهِ الدَّوْلَةِ الْبَاهِرَةِ Bu muhteşem devletin husulü Zannediyorlar ki:
 فِي هَذِهِ النَّشْأَةِ Şu fani dünyadadır وَصَارُوا مَسْرُورِينَ Ve bu kişiler mesrur olmuşlardır
 (Ne ile?) رُبَّنَا Ey Rabbimiz! بِمَنَامِهِمْ وَخَيَالِهِمْ Rüya ve hayalleriyle بِنَا Bize ver
 (Nereden?) مِنْ لَدُنْكَ Tarafından (Ne?) رَحْمَةً Bir rahmet لَنَا Ve bize hazırla (Ne?)
 عَلَى مَنْ اتَّبَعَ Selam olsun وَالسَّلَامُ Bir çıkış yolu رَشَدًا Şu işimizden مَنْ أَمَرَنَا
 Muhammed وَالْتَزَمَ مُتَابِعَةَ الْمُضْطَفَى Hidayete tabi olana (Daha kime?) الْهُدَى
 Efendimize ve ehline وَاعْلَى آلِهِ Mustafa'nın izini takip edene (Ne?) أَنْتُمْ
 Ve selamların en mükemmeli... وَأَكْمَلُ التَّسْلِيمَاتِ Duların en tamı الصَّلَوَاتِ